

12 RÖPIRAT.

Budapest 1887. február

VII. évfolyam

V. füzet.

Jelölteket kérünk!

Az általános képviselőválasztások a küszöbön vannak. Minden párt szervezkedik, s főleg állítja már fel jelöltjeit a kerületekben. A két antiszemita párt is serényen folytatja agitációját az ország nagy részének választókerületeiben, a választók várva várják a jelölteket, a kik mellett lelkesedéssel sorakozhatnak, s a kiknek nevével győzelemre vinni remélik az antiszemita zászlót, és, és – *nincsenek antiszemita jelöltek.*

Azaz, hogy vannak, vannak ugyan, de nem oly számban, hogy az antiszemita érzelmű kerületek mind elláttathatnának jelöltekkel.

A függetlenségi és 48-as antiszemita párt körében még csak akadnak hazafiak, a kik mernek vállalkozni jelöltségre, ámbár itt is távolról sem elegendő számmal; de már a mérsékelt ellenzéki antiszemita urak jobbnak látják a szűr alatt való antiszemitáskodást, semhogy ki mernének állani a pikétre.

Akárhány ellenzéki ember kész 10-20 ezer frtot elpocsékolni a zsidóbarát párti zászló alatt, s inkább kész megbukni a választásnál, sárba dobva a 10-20 ezer frt választási költséget, s a mellett aztán vagyonilag tönkre menni, semhogy magát antiszemita pártinak vallva, a nép szeretete s ragaszkodása mellett, aránylag csekély alkotmányos választási költséggel biztosan megválasztassa magát.

S miért van ez? Tán az urak mind a zsidó zsebében vannak? Nem. Hála Isten ennyire még nem vagyunk. Hanem a bajnak az oka ott van, hogy még oly véresszájú hazafiak is, a kik minden németet és ráadásul még minden muszkát is készek volnának felfalni egy villásreggelire, – még ezek a véresszájú, nagyhangú hazafiak is, mint a nyúl meglapulnak a legutolsó zsidó firkász tolla serczegésének a hallatára, s gyá-

ván meghunyászkodnak a magyar nemzet leggyávább ellen-sége: a *zsidó* előtt.

Mikor a képviselőházban valamely antiszemita indítvány fölött névszerinti szavazás folyik, látni kell azt az általános megfutamodást, a mely a nagy hazafiak, a véresszájú hazafiak soraiban végbemegy, s látni kell azoknak a képén, a kik mégis neki durálják magukat, hogy érzelmeiknek, meggyőző-désüknek nyíltan a szavazással is kifejezést adnak, – mondjuk, látni kell ezek legtöbbszörének a képén letükröződő pokoli gyötrelmet, a melyet kiállanak, attól való félelmükben, hogy az írói karzaton üldögélő valamelyik Kóbi jegyzékbe veszi a neveiket s másnap valamelyik sornálban aztán jól eldöngeti őket azért, mert az antiszemiták javaslatára mertek szavazni. Voltak esetek, hogy egyes ellenzéki képviselők szilárdul el voltak határozva, hogy az antiszemitákkal szavaznak, de minél közelebb ért a neveket olvasó jegyző az ő nevükhöz, annál jobban fészkelődtek a helyükön, s mire aztán ő rájuk került volna sor, – allez marsch! – kereket oldot-tak s a folyosóra szöktek.

Magyar intelligencia, magyar intelligencia, hova jutottál! Megérdemelnéd, hogy, ha magad nem is, de gyermekeid az ősi birtokaidba beleült zsidók csizmatisztogatóivá legyenek, anyagilag, erkölcsileg bankrottá téve.

És ha mi, csekély számú antiszemita képviselők nem volnánk, hogy nézne ki már ma is Magyarország!

Hanem mi, csekély számú antiszemita képviselők jók vagyunk czirkuszi gladiátoroknak, a kiknek Juda oroszlányjával való küzdelmén gyönyörködtek a szemeiket a „véresszájú hazafiak”, s a kiken a bamba publikum a kaszinóban, a kávéházban jóízűeket nevet, mikor egyik-másik élczlapban a zsidó pimaszság képekben, versekben, apró csipkedésekben bennünket, bennünk az antiszemitizmust, a keresztény nép létérdekeit gúny tárgyává teszi.

Hanem, hogy a nemes intelligencia – tisztelet a kivételeknek, – bennünket támogatna, sőt hogy soraiból kellő számban újonczozhatnánk magunkat, hogy tekintélyes párttá felnövekedve, az ország ügyeinek intézésénél döntőleg vet-hessük mérlegbe szavunkat: – arról vajmi kevés szó van.

Ez az állapot azonban így nem tarthat. A magyar intel-ligencia emelkedjék hivatásának a színvonalára, tekintse saját magának, gyermekeinek, unokáinak, a hazának, a nemzetnek

a jövőjét és boldogságát, szedje össze magát egy bátor elhatározásra, lépjen ki bátran a síkra mellettünk, álljon a nép elé, a mely vállaira fogja emelni őt, s áldani fogja őt még poraiban is azért, hogy a hazát, a nemzetet, a keresztény népet megmenteni segíti attól az ellenségtől, a mely gonoszabul pusztít az országban, mint pusztított valaha török, tatár.

Hallják meg e szövegünket az illetők!

Jelölteket kérünk!

Istóczy Győző-

Az osztrák birodalmi tanácsi antiszemita párt egy nagy győzelme.

Tudvalevőleg az osztrák birodalmi tanács nagyszámú pártjai között van *egy német* párt és *egy német-nemzeti* párt is. Mind e két párt szélső baloldali párt s ultra-német politikát követ. A különbség eddig az volt e két párt között, hogy a *német párt* zsidóbarát színezettel bírt, míg a *német nemzeti párt*, más néven *Schönerer-párt* nyílt antiszemita képviselőknak a pártja. Ez utóbbi csak négy képviselőből áll, névszerint *Schönerer, Fiegl, Türk* és *Pattai* képviselőkből, a mely kis pártnak sikerült az 40-50 tagból álló (eddig) zsidóbarát volt *német pártot* szétrobbantani. Voltaképpen azonban nem a nevezett négy képviselő vitte véghez a szétrobbantás munkáját, hanem az általok képviselt *antiszemitaizmus*, a mely időközben meghódította a *német klub* tagjainak nagy részét.

A szétrobbanás a *német klub* f. hó 10-ki ülésén történt, a melyen a jövő pártprogram volt megállapítandó. A kiküldött bizottság által előterjesztett programtervezet ugyanis azt is indítványozta, hogy az antiszemitaizmus *ellen* a párt határozott állást foglaljon. Ennek ellenében *Steinwender* képviselő azt indítványozta, hogy a „*zsidóság káros befolyása ellen, a Jiol az tényleg jelentkezik, a párt állást foglaljon.*”¹¹ Szavazásra kerülve a dolog, a bizottsági javaslat csak 20 szavazattal lett elfogadva 15 ellenében, s így kitűnt, hogy az eddig zsidóbarát volt *német klubban 15 antiszemita van*, a kik erre a klubhatározat folytán kiléptek a német-klubból.

Ekként tehát az antiszemitaizmusnak Ausztriában sikerült máris *egy* zsidóbarát parlamenti pártot szétrobbantani, a mi nálunk Magyarországon *eddig*, sajnos, nem sikerült. Egyébiránt a mi halad, el nem marad.

Az 1887. évi költségvetési általános vita és a szelvényadó javaslat a képviselőházban.

A. G.-tól.

(Január 15-től 27-ig.)

Azon szomorú pénzügyi helyzet, melyet a kormány és többség, főleg esztelen zsidó dédelgetése által teremtett, oly ijesztő alakot 12 év óta nem öltött, mint az 1887-i deficitben, melyet a pénzügyminiszteri exposé 22 millióban jelentett be, miután a törlesztésre felveendő 12 millió kölcsönt és az 5 millióért eladandó államjóságokat a rendes bevételek közé sorozá. A deficit tehát voltaképen 39 millió, ha csak azon új iskolai veszélyes tant el nem fogadjuk, melyet kormányunk követ.

Minden adósságnak az volna a rendeltetése, hogy visszafizetessék egyszerre, vagy részletenként törlesztessék. A magán gazdálkodásnál rendszeren csak az ily törlesztendő adósságok dívnak, és ha az ily törlesztés 40–50 év alatt történik, akkor mindig a rendes kiadások közé kell sorolnunk az évenkénti törlesztési összeget is.

Az arany- és papíráradékok behozatala óta eltértek e rendszertől, és az örökké terhelő, soha tőkéjében vissza nem fizetendő adósságok rendszeréhez folyamodtak,

Ez által a jövőről való gondoskodásról teljesen lemondtak és sehova sem illenek e jelszó: *Aprés nous le déluge* – „Utánunk a vízözön” – jobban oda, mint a járadékkötvények homlokára.

Ilyetén viszonyok közt még az előadó Hegedűs Sándor maga is komolynak jelenté ki a helyzetet, de szerinte nem reménytelenek, — arra utalván, hogy a fogyasztási adó és a dohánymonopóliumtól még nagyobb jövedelmeket lehet várni, — a mi azonban teljesen hiu remény; lehet még jobban megdrágítani ez adóemelések által a szegény ember életét, — de avval csak azt érhetik el, hogy az többet koplal, az államnak pedig egy garassal sem lesz több jövedelme.

Horánszky Nándor, mérsékelt ellenzéki képviselő egy kitűnő szakszerű beszédben eseteiét pénzügyi helyzetünk komolyságát, — oda mutatott, és ez a legérdekesebb része beszédjének, hogy azon 1300 millió forint adósságból, melylyel megterhelték 1867 év óta az országot, 426 millió nyeresége volt a pénzpiacznak. De ezeket konstatálván, a következtetést le nem vonta belőle, — sze-

rinte az ellenzéknek nem feladata megmutatni az utat és módokat, melyek alkalmasak kibontakozni a pénzügyi bajokból.

B. Andreánszky Gábor, az antiszemita két párt által aláírt szelvényadót indítványozó javaslat benyújtása alkalmával megfelelt erre.

Az ő véleménye szerint kötelessége minden ellenzéknek most kivált, midőn a választások előtt állunk, megmutatni az utakat és módokat, melyekkel a pénzügyi bajokon segíteni akarnak, mert a választók a mint e módot helyeslik vagy nem, fogják osztani bizalmukat.

Reámutatott az antiszemita pártnak felirati javaslatára, melyben meg van jelölve az egyetlen mód e pénzügyi bajok orvoslására. Az eddig adómentes állam- és értékpapírok megadóztatásával és a legszigorúbb takarékoszággal lehetséges egyedül helyreállítani az állami háztartásban az egyensúlyt. A szigorú takarékoság mérvének megjelölésére néhány konkrét példát mutatott fel. A horvát és az Ő Felsége személye körüli minisztérium beszüntetését, a közlekedési minisztériumnak a kereskedelmi és földmívelési minisztériummal való egyesítését, végre a sok mindenféle új hivatalok nagy részének beszüntetését.

Új hivatalok az adó-, tejeszeti és selyembogarászati felügyelők, a borászati, kenderészeti és sok vízszabályozási kormánybiztos.

Hisz ha így folytatják, akkor ma-holnap a bornak ép úgy, mint minden egyes folyónak, sőt pataknak meg lesz a saját kormánybiztosa, épúgy, mint megvolt a régi görögöknél saját Istene (Derűtség.)

És ha itt ily komolyan takarékoskodnánk, akkor aztán egész alázattal felkérhetjük a közös hadügyminiszter urat: – takarékoskodjék ám ő is; most azt felelhetné nekünk: Tessék a takarékoskodást otthon megkezdeni, midőn mindenki szórja a pénzt, miérett takarékoskodnék épen csak ő.

És evvel áttért az állampapírok adómentességének megszüntetésére. Polemizálván a pénzügyminiszter 2 év előtt e tárgyban tett nyilatkozatával, („Ha az antiszemita pártoknak egyáltalában felelnek, ezt olykor teszik, midőn azoknak a házszabályok szerint nincs többé joguk viszon választ adni”) *b. Andreánszky Gábor* következőképen folytatá beszédét:

„Azt monda 2 év előtt a miniszter úr: Az elébb alkotott törvények által az állam kötelezettséget vállalt magára azokkal szemben, a kik ezen előbbi törvény alapján ezen értéket megszerezték és jogsértés lenne ez velők szemben, kik ezen tudatban a törvényben és a magyar állam jóhiszeműségében bízva, vették meg ezen értékpapírokat.

Ez igen szép, de még egyben kellett volna bízniok, a magyar állam fizetőképességében, ily drága kölcsönök felvétele és elpazarlása után.

T. ház! Annak idejében Placht úr és Spitzeder Adél kisasszony a höchste Fructification feltalálói, amíg volt hitelük és akadtak új áldozatok, kik betéteket eszközöltek náluk, fizették a nagy osztalékokat, – a mint azonban többé nem volt hitelük és betéteket nem eszközöltek náluk – becsukták őket.

Hasonlóan cselekszik az állam; erején túl fizeti a túlságos kamatokat azon kölcsönvett pénzekért, – melyeknek egy részét kétes értékű befektetésekre fordította – és fizeti addig, míg új kölcsönöket kap. Ez igen furcsa világitásba helyezi az állam jóhiszeműségét, melyre a miniszter úr oly önérzetesen hivatkozik, mert ha csak már kölcsönökből képes fedezni az eddigi kölcsönök kamatait – ezen új kölcsönöket fölvenni annyit tesz. mint új jóhiszemű áldozatokat fogdosni.

De nézzük most az érem másik oldalát: jóhiszemű-e a hitelező?

Hitelünk mérvét és értékét a börze határozza meg. Erre meg reá lehet bátran mondani, hogy nem jóhiszemű. '

Hisz láthattuk, hogy midőn a t. pénzügyminiszter úr exposéját tartá az idei budgetről, az ország pártkülömbőség nélkül elszörnyűködött, a berlini börze pedig hausse-al fogadta. Mármost akár tette ezt zsidó létere ösztönszerű örömből, szimatolván a közelgő licitációt, mely által olcsón hozzájuthat államvaspályánk, dohánymonopóliumunk vagy más vagyonhoz, vagy tette azért, hogy e mesterséges hausse alkalmával túl adhasson birtokában lévő állampapírjain, de semmi esetre sem tette, mert ezen exposé által a magyar állam fizetőképességében való bizalma emelkedett volna.

Egyébként nagy része e kölcsönöknek már a gyanús vételek kategóriájába sorozható.

Horánszky t képviselőtársam beszédje fölmentett engem attól, hogy itt hosszabb számításokkal bizonyítsam, mennyit nyert az állam hitelezője az államon.

Az általa felhozott számadatok egyikét akarom tovább fejleszteni. A 153 milliós kölcsön fejében kapott 141 milliót papírban az állam, és tartozik ma 270 millióval aranyban Ezután fizet 4%, tesz a 26% arany agió szerint 13.600,000 kamatot, azaz a tőke megkettőztetésén kívül 12 esztendő alatt fizet ma 9Vio^o/o kamatot a fölvelt összeg után.

Most nézzük, az ilyenmű üzletekhez mit szól 1883-ki uzoratorvényünk, mely, mint azt a 4. §-ban olvashatjuk, mindig csak a valóságban fölvelt összeget veszi tekintetbe, az ily conversiónak nevezett prolongatiók jogosságát el nem ismeri.

Az uzoratorvény 1. §-a így szól:

A ki másnak szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát fölhasználva, olyan kikötések mellett hitelez, vagy ad fizetési halasztást, melyek a neki – vagy egy harmadiknak engedett túlságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak, vagy a kezesnek anyagi romlását előidézni vagy fokozni alkalmasok, az uzsora vétségét követi el stb.

Az 5. § pedig így szól: (Olvassa.)

Ezen törvény alkalmazandó azokra is, kik a jelen törvény hatályba lépése előtt keletkezett valamely uzsora-követelést a jelen törvény hatályba lépése után, a tényállást ismerve, a 4. §. korlátain (8%) mely-

hői $\frac{8}{10}\%$ adó levonatik, tehát a $\frac{7^2}{10}\%$ -on) túl érvényesítenek. Mármost először is ezen 5. §-nak van annyi visszaható ereje, mint az általam contemplált szelvényadó-kamat reductiójának; továbbá az állam szorultságát, kormányának könnyelműségét minden igazságos bíró megfogja állapítani épügy, mint az állami hitelező túlságos mérvű vagyoni előnyeit, valamint-hogy azok az adósnak t. i. az államnak anyagi romlását előidézni vagy fokozni alkalmasak.

Olyan hitelező, ki jogát érvényesíteni akarná a 10% adó ellen, mint p. o. az 1876-iki hitelező, ki mint kimutattam, 9-6 kamatot kap évenként, ami által a tőke 12 év alatt megkétszereződik, magántörvényeink értelmében az uzsora vétségét kötvetné el.

Távolról sincs szándékom itt e törvény alkalmazását indítványozni, már azért sem, mert itt az állam az agent provocateur szerepét játssza; de még hitelezőnk kárát sem akarom. Egyedül azt, hogy anyagilag is segédkezzék az egyenlő teherviselés elve szerint pénzügyeinket akkép rendezni, hogy kötelezettségeinek az állam eleget tehessen még az évek hosszú során át; – míg másképp már eddig is csak idegen pénzek segítségével ős ezentúl már nem sokáig fog kötelezettségeinek még csak részben is eleget tehetni.

Aki, t. ház, ezen egyetlen módot, mely a takarékosággal karöltve képes pénzügyi bajainkat orvosolni, magától elutasítja, legyen az jelenleg a kormányon, vagy keresse ezáltal a pénzhatalmak kegyeit, hogy oda juthasson, annak t. ház! nincs komoly szándóka takarékoskodni, de jó hi-szeműsége sem az állam kötelezettségeinek huzamosb ideig eleget tenni.

Határozati javaslatom így szól:

„A ház utasítja a pénzügy ministert, hogy az eddig adómentes kamatozó állam- és egyéb értékpapírok adómentességének megszüntetéséről haladéktalanul törvényjavaslatot nyújtson be törvényes tárgyalás végett a háznak.

Az 1887. évi állami költségvetést pedig visszautasítja a ház a pénzügyi bizottsághoz azon utasítással, mikép az állampapír-szelvények megadóztatásától várható összeget a bevételek közé sorozva, egyúttal a kiadásoknál messzebb menő megtakarítások eszközölését hozza javaslatba.” (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldal egyes padjain.)

Komlóssy Ferencz: Hogy a pénzügyi válság szélén állunk, t. ház, ennek oka a zsidó gazdálkodás. A zsidó következetesen egyformán dolgozik úgy az egyes emberek, mint most a kormány nyal. Eleinte kivetette hálóját a földbirtokosokra, majd az iparosra és ennek ajánlgatta a kölcsönt, minthogy ismerte, hogy könnyelmű, el fogja a pénzt pazarolni és akkor hálójába kerül.

Ma ugyanezt teszi a tisztelt kormány nyal, mert tudja, hogy könnyelmű és pazarló. Eleinte ajánlgatta neki a kölcsönt, manap már nem ajánlgatja; ellenkezőleg nagy utánjárással képesek önök pénzhez jutni és ha legközelebb lesznek szerencsések hitelmíveletet eszközölhetni a Rothseild-házzal, nem tudom, hogy nem fog-e szóba jönni a pénzügy-miniszteri tárcza, hogy t. i. ezt áldozzák fel a zsidónak és csakis ily módon fognak pénzhez juthatni. (Úgy van.)

Es itt eszembe jut Herman Ottó képviselő urnák egyik múltkori reflexiója, a melyben egy fejedelemtől úgy nyilatkozott, hogy az be nem számítható állapotban van. A legújabb időkben pedig olvastuk, hogy az

orosz kölcsön nem sikerült azért, mert az a bizonyos fejedelem nem volt hajlandó koncessziókat nyújtani a kölcsön fejében, vagyis nem akart a megadni az emancipációt oly fokban, oly arányban, mint a minőben az megvan más államokban. Már ezen tény alapján konstatálni akarom, hogy annak a bizonyos fejedelemnek mégis több esze lehet, mint az összes filozemita uraknak. (Élénk derűtség. Úgy van a baloldal egye s. padjain.)

Mindenféle vádat emeltek a t. túoldal ellen, t ház, de a legnagyobb vádat elhallgatták; azon vádat t. i. hogy a mostani kormány 12 év alatt folyton nézte és engedte tönkre jutni a népet és engedte, hogy e mellett a zsidók folyton folyvást gazdagodjanak, engedte, hogy a zsidók ezen 10-12 évi időközben, mely alatt Tisza miniszterelnök vezeti a kormány ügyeket, az egyptomi húsos fazekak aeráját ismételjék Magyarországon. (Úgy van! a bal és a szélsőbal egyes padjain.) Hogy bajaink első forrásául a zsidók gazdálkodását hozom fel, ennek igazságát be fogja látni mindenki, ha kimondom azt, hogy ha nagyzási hóbortba estünk, – erre bennünket első sorban a zsidóság utalt, akkor midőn kölcsönöket adott, melyekkel azután, mint a tékozló fiú, könnyedén bántunk el. A múltkor a t. miniszterelnök úr és Apponyi Albert gr. képviselő úr nagyon szerénykedtek, a mikor arról volt szó, hogy micsoda financz programmal lehetne a hazát megmenteni. Egyik sem akart kirukkolni az ő terveivel, egyik sem akarta elárulni, hogy és mikép ? Ne vegyék indiskreczióknak, hogy elárulom a titkot. Akár miniszterelnök úr, akár Apponyi Albert gr. fogná a pénzügyeket komolyan rendezni akarni, ott volna háta mögött a zsidó. (Derűtség.)

E nélkül egyik sem lehet meg, s miután tudja mindkettő, hogy népszerűtlen dolog manap a zsidóval előhozakodni, titokban tartja mindegyik a zsidó financzprogramot és így ebben egymáshoz közel is állanak, csakhogy itt Tisza miniszterelnök urnák bocsátok meg mint Apponyinak, mert a miniszterelnök úr, ha rosszul is gazdálkodik, és a zsidókkal paktál, ez némileg igazolható, mert benne van az árban és kénytelen vele úszni, sokkal rosszabb néven veszem tehát Aponyi Albert gróf képviselő úrtól, hogy a gyermeket meg nem nevezi a maga nevéen, mert azt hiszem, hogy ő is csak ott volna pénzügyi politikájával, a hol Tisza Kálmán, ha a zsidósággal paktál és csak annyival lenne előnyben, hogy míg a miniszterelnök urnák kevés a hitele a zsidók előtt, ha új firma jönne, akkor a zsidók önként ajánlanának kölcsönöket, csakhogy megnyerjék a jövődöbeli minisztériumot is. (Helyeslés a bal- és a szélsőbal egyes padjain.) Garanciát nem látok egyik ellenzéki párt programjában sem mindaddig; míg az, az antiszemitizmus zászlaját nem teszi magáévá. Andreánszky Gábor b. határozati javaslatát fogadom el. (Helyeslés a bal és szélsőbal padjain.)

Szemnecs Emil: Mi már több alkalommal kimutattuk, hogy e hazában nincs valódi szabadelvűség, mert annak legelső feltétele az, hogy az államjogok egyenlősége mellett a teherviselés is egyenlő legyen, s hogy ne legyenek kiváltságos osztályok, a melyek a terheket viselik, és a melyek az állami terhek alól kibújnak.

A terheket nálunk Magyarországon a föld viseli; pedig Magyarország agriculturalis állam, melynek létalapja a föld és így a földet kímélni kellene. Míg a földadó 25½% addig a kereskedőknek és a zsidóknak

adója csak 10%; míg a föld 25½%-ot és az erre kivetett jövedelmi pótdadó címén 30%-ot fizet, addig a III-ik osztályú kereseti és az ez után járó jövedelmi pótdadó csak 10%.

Panaszkodtak magáról a túoldalról is a középbirtokos osztálynak: a gentrynek, általában a társadalomnak pusztulásáról. Ez oldalról rámutattak arra, hogy része van a pusztulásban a kormány politikájának; mi tovább megyünk, t. ház, s azt mondjuk, hogy főrésze e kormánynak zsidós politikája, az a politika, mely a zsidó emancipáció kimondása után kimondta a tőke és uzsoraszabadságot, mely tönkrajuttatta a földbirtokos osztályt s odavetette a hivatalok előszobáiba.

A szelvényadóval is úgy lesz, a mint más alkalmakkor, midőn ajánlottak az ellenzék részéről egyes remediumok, most sem fogja a kormány elfogadni és behozni az általunk ajánlott börze- és szelvényadót, mert ezáltal maga alatt vágná a fát, azt a zsidóságot támadván meg, a mely hű szövetségese, a mely pénzt ad neki, a mely kormányát állandósítja. Elég e tekintetben utalni arra, hogy a rente-conversio nagy tinancz művelete, mely jövőre kilátásba helyeztetett, csak azért fog végrehajthatni, mert a világot uraló Rothschild-dinastia nem akarja, hogy legyenek Magyarországnak oly terhei, melyek után a kamatok nem az ő zsebébe folynak. Valóságos célja tehát a kormánynak, hogy az államadósságot mind Rothschild kezébe hajtsa és ekép e fajt teljesen úrrá tegye a haza felett. Mikor fogják a Rothschildok a kormánnyal szemben éreztetni felsőbbségüket, ez a jövő dolga; nekünk elég utalni arra, hogy Oroszországgal szemben a kölcsönkötést a zsidóság már feltételhez kötötte. Azonképen feltételhez fogja majd kötni a zsidóság nálunk is, s az állam csak úgy kapja majd meg a kölcsönt, ha a zsidóságnak megfelelő concessiót ad! (Tetszés a bal és szélsőbal némely padjain.) Ez is igazolja, hogy a zsidóság világuralomra törekszik, hogy a tőkének és a tőkét képviselő börzianereknek célja, hogy a miképen hatalmukba kerítették a vagyont, befolyásuk alá vegyék az államot is, mert csak így képesek megvalósítani azt az Ábrahámnak adott bibliai jóslatot: Neked adom a föld minden népeit és megszorítom számodat, mint az ég csillagait.

Ez idő közel van. Látjuk, hogy foglal helyet a zsidóság a társadalomban lépésről-lépésre, mint szorítja ki a keresztény öslakosokat a legjobb positiókból, mint ejti hatalmába a kormányt, mint lép fel zsarnokként; szóval látjuk, mint törekszik valósággal világuralomra.

A mózesi alkotmánynak volt egy igen nevezetes intézkedése. Tartottak ők is jubiláris esztendőket, nem olyanokat, mint a miniszterelnök úr, (Derülség.) hanem olyant, aminőt tart nemsokára a pénzügyminiszter úr. Ennél a zsidó jubileumnál kiválasztottak egy bakkecskét (Derülség) és erre az összes faj bűneit ráverve, a rabbinus kiüzte a pusztára. Körülbelül ez lesz a legközelebbi napok teendője. (Élénk tetszés a bal és szélsőbal némely padjain.) Azután következett a jubileum második része^ és ez abból állott, hogy minden zsidónak, amit 7 év alatt csalt és lopott, vissza kellett adnia igaz tulajdonosának. Ez már kiment a divatból és a zsidóság érthető anyagi okokból lemondott e törvény érvényesítéséről, de nem mondott le a nép, mely meg fogja egykor unni a kizsákmányolást és kiszipolyozást, és majd tart oly jubileumot, hogy valamint a XVIII. század végén egy Bourbonnt nyakaztak le, azonképen a XIX-et a Rothschildok felakasztása fogja befejezni. (Mozgás.)

Elnök: (Halljuk! Halljuk! Méltóztassék meggondolni, képviselő úr, hogy a parlamentben nem szokás ilyesmit mondani (Helyeslés.)

Sztemnicz Emil: Éppen é rendreutasítás akadályozott meg annak felemlítésében, hogy ezt nem én mondom, hanem egy jeles francia író, Drumont. Idézni pedig mindenkinek szabad.

Elfogadom a rendreutasítást s szavaimért a felelősséget elvállalom. Meg vagyok győződve róla, hogyha a parlamentben nem is, ott künn a nép között igen sokan igazat fognak nekem adni. Hiszen a dolog természetes következménye ez, mert minél inkább halmozódik össze a vagyon és tőke egy kézben, annál inkább fog a proletariátus szaporodni és eljön az idő, midőn a zsidóság vagyonának millióival a tömeg karjainak milliói fognak szemben állani (Igaz! Úgy van! a bal és szélsőbal némely padjain.)

Ismételten hivatkozva arra, hogy mi e határozati javaslatunkkal is az adómentességnek, a zsidó kiváltságnak megszüntetését czélozzuk, hivatkozunk arra, hogy valamiként a börzeadónál, úgy jelenleg is határozati javaslatunk igazságos voltát senki kétségbe nem vonhatja és midőn hivatkozunk arra, hogy a dolgok természetes fejleménye az, hogy a földbirtok adójának óriási felszaporodásával, a tőke adómentessége fenn nem tartható, ajánlom határozati javaslatunkat. Én a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadom, ellenben hozzájárulok Andreánszky igen t. képviselő úr által beadott határozati javaslathoz. (Helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain.)

Vadnay Andor: Hogy mi bizalommal a kormány iránt nem viseltethetünk, hogy mi annak politikájával elégedetlenek vagyunk, annak mindazokon kívül, amelyek e vitában az ellenzéki padokról fényes ékes-szólással, meggyőző dialektikával már felhozattak, én specialiter, mint antiszemita is okát kívánom adni s élek az alkalommal, hogy a zsidó kérdéstről, mielőtt azzal ismét a fórumon, a választások izgalmas színhelyén ön jelennék meg, nézetemet itt röviden előadjam. (Halljuk! Halljuk!)

Megvallom, t. ház, vannak némi aggályaim, midőn felszólalásomba kezdek. (Halljuk! Halljuk!) Hiszen nincs még egy éve, midőn osztatlan applausus kísérte e teremben Pulszky Ferencz képviselő urnák egy beszédét, melyet egész méltatlankodva kezdett azzal, hogy meddig lesz kénytelen a ház még eltérni, mikép néhány képviselő itt egy vallásfelekezet felett újra, meg újra kritikát gyakoroljon, felette piszkolódjék? Hát t. ház, válaszképen mondhatnám azt, hogy a mi antiszemita felszólalásainkat ezután is kénytelen lesz nemcsak Pulszky képviselő úr, hanem a ház minden egyes tagja eltérni, kénytelen lesz a jövő országgyűlésen is, amelyen előreláthatólag jóval nagyobb számban leszünk jelen, kénytelen lesz mindig, valameddig e házban a szólásszabadság fennmarad.

De talán nincs is helyén említést tennem most erről. Idejét múlta már. Azóta sok minden változott. Hiszen alig egy hete járta be a sajtót egy jeremiási hangon írt panaszlevél, (Derűtség) melyben a képviselő úr a hatóság segélye s a közrészvétel felhívása végett hosszasan elmondta, hogy őt, a szegény tapasztalatlan fiatal embert, hogyan hálózta be és szedte rá egy uzsorás kompánia. (Derűtség) Hogy aztán ennek a kompániának a tagjai egytől-egyig zsidók, ez a körülmény – szívesen koncedálom – lehet a pusztá véletlen játéka

Hogy a zsidóság létszáma, gazdasági hatalma és politikai befolyása

napról napra és mily óriási arányokban növekedik, arra reá mutatnom csaknem felesleges. Mindenki aggódva látja, érzi ma már, – azt hiszem magok a zsidók is, hogy a feltétlen és kivétlen emanczipáció kimondása végzetes politikai hiba volt. (Igaz! Úgy van! a bal- és szélsőbal egyes helyein.)

Távol legyen tőlem, t. ház, hogy ön a zsidó vallásfelekezettel mint ilyennel csak egy pillanatra is bíbelődni akarnék. (Helyeslés a bal- és szélsőbal egyes helyein.) Ez a társadalmi békés együttlét és megférhetőség szempontjából csak annyiban igényel beleszólást, a mennyiben ez a hit tulajdonképeni tárgyain túlterjeszkedve társadalmi és erkölcsi szabványokat is tartalmaz.

Íme t. ház, mily képtelenségekre vezet az a könnyelműség, ha feltétlenül emanczipáltatik valamely hitfelekezet, mielőtt mint ilyen ellenőrizhetőleg organizálva, mielőtt hittételei bemutatva lettek volna, – mint ez annak idején, igen helyesen, a reformált egyházaktól megkívántatott.

Azzal a ténnyel, hogy meghallgatásra itt e házban nem találunk, leszámoltunk. Kérvényeztünk, indítványoztunk az emanczipáció módosításáért, ajánlottunk palliatív-eszközöket is. A két ellenzék a kormánypárttal karöltve nevette ki a szelvényadót, melyet javaslatba hoztunk, vetette el a börzeadó és a börzebírótság eltörlését,

Nincs tehát más hátra, mint önöktől, az alakilag megengedem illetékes fórumtól, a még illetékesebbhez: a magyar néphez, s ahhoz a jövőhöz apellálnunk, a melyet hazánk politikai életében még megérünk adatott.

Azt hiszem önök is tapasztalhatják, és ezt leginkább tapasztalhatja a tisztelt függetlenségi és 48-as párt, hogy a nép már kezdi unni az ország függetlenségének hangoztatását azoktól, a kik tétlenül nézik, sőt leplezni akarják, hogy a földbirtokos, az iparos pusztul a zsidóság előtt s a munkás kivándorol – a nép szeme kezd már felnyíltni, a nép érzi, hogy a zsidósággal üzleti élelmesség, anyagi gyarapodás dolgában nem bírja ki a versenyt, érzi az égre kiáltó igazságtalanságot, a mely abban rejlik, hogy egy dologtalan faj elől minden erőlködése, szorgalma daczára meg kell hátrálnia, mert a kormány s a parlament részéről védelemre nem talál. (Úgy van! úgy van! a bal és szélsőbal némely padjairól.)

Ellenfeleink közül azok, kik a zsidóság növekedésének aggasztó voltát belátják, magukat és bennünket azzal szoktak visszariasztani, hogy agitációknak békés vége nem lesz s a felizgatott szenvedély kitérésre vezet. Hát ez, t. ház, merem állítani, inkább függ az övék, mint a mi magunktartásától. Mi a közvéleményt arra készítjük elő, hogy törvényes úton vonassanak meg a zsidóktól mindazon jogok, melyek az ő kezükön, a vérükben rejlő élelmesség és összetartásnál fogva monopóliummá válnak; mi alkotmányos utón keresünk olyatén megoldást, a mely nemzetünk fennmaradását a maga önállóságában, eredetiségében lehetővé teszi.

Ha nem fog sikerülni, akkor a válságos kitérés úgyis csak idő kérdése. Mihelyt egyszer két faj között, a melyek szokásaik, tradícióik, erkölceikben is amennyire csak lehet különböznek egymástól, felszínre kerül a hatalmi kérdés, az a kérdés, hogy melyikünk itt az úr, ott a kitéréshez nem kell már ok többé, csak alkalom. Tudjuk, mélyen érezzük azt mi is, hogy az erőszakos megoldás igen kegyetlen lehet s mindakét félre romlást hozó. De ha bizonyosak volnánk abban, a mit nem hiszek,

hogy ezt a nagy válságot, ha hallgatunk, ha leleplezzük a zsidóságot, el fogjuk kerülhetni, még akkor sem tehetnénk azt, hogy tétlenül, panaszkodva nézzünk eléje a teljes nemzeti elzsidósodás, a lassú, de bizonyos megsemmisülésnek. (Úgy van! a bal és szélső bal némely helyein.)

Azt mondják, hogy mi zsidóüldözést szítunk. Én pedig azt mondom, hogy önök, kik a törvényes megoldást kerülik, egyenesen előkészítik azt. A felelősség súlya legalább is egyenlően fog megoszlanı közöttünk.

Széchenyi István 1844-ben Zay Károly grófnak válaszolva a felsőházban, következıleg nyilatkozott: „Az angol nemzet ugyanis elibertálhatta a zsidófajt, mert ha pl. én egy palaczk tentát öntök egy tóba, azért a víz nem romlik el és mindenki ártalom nélkül megihatja; ugyanez áll Franciaországra nézve is: de ha a magyar levesbe az ember egy palaczk tentát önt, megromlik a leves és azt meg nem eheti az ember. De más példát hozok fel: ha egy bárkában ülök és abban van gyermekem és más gyermek, és ha a bárkába bejön a víz s elöttem apodiktice áll, hogy ezen két gyermeket benn nem tarthatom; de biz én a magam gyermekét conserválom és a másikat lököm ki. E tekintetben tehát a liberalismus egyenesen a nemzetiség rovására történik; (Helyeslés a bal és szélső bal némely padjain) s annak, ki a nemzetiséget őszintén pártolja, lehetetlen, hogy most oly elemeknek, melynek több intelligenciája, több szorgalma van, a nemzetiség rovására kedvezményeket nyújtson.” Továbbá így nyilatkozott: „Bár mondhatná mindenki valláskülönbség nélkül: nekem is van hazám, ez az ultima ratió, ez a kikötöm, mely felé vitorlázok, de mint hű tagja a magyar fajnak, megvallom, hogy túliberalismus által, egy túlzó indulat által magamat vezetetni nem hagyom; hogy magam gyermekét dobjam ki a bárkából, ezt másokért tenni nem fogom soha, és ezen hűséget minden más nemzetben tudom becsülni; de miután magyaroknak teremtett az alkotó, legyünk is azok, és legyünk *tisztán magyarok*.”

Végül kijelentem, t. ház, hogy az előttünk fekvő költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául sem fogadom el. (Élénk helyeslés.)

Vadnay beszédének nagy hatása volt, a függetlenségi párt zsidóbarátjai ingerülten félbeszakíták több ízben a beszédet – míg a tétovázók a pártban határozatlan némasággal fogadták azt.

A filozemita függetlenségi kétszínű politikája az orsvág előtt lelepleztetett. Iszonyú ijedtség uralkodott tehát, midőn az antiszemitizmus competens fóruma – azon képviselők egyike, kik nyílt antiszemitizmusuk miatt a zsidó sajtó általi üldöztetésnek vannak kitéve, desavouálta a filozemita függetlenségi pártnak politikáját, melynek a népszerűség elnyerése végett utolsó időben antiszemita mázt adtak.

Az antiszemita álarcz lerántatott arczokról és az ország ismét felismerhette bennük az Eötvös Károly és Mezey Ernők kebelbarátjait.

Hétfőn vészjósló arczczal léptek a házba a filozemita függetlenségi Elsőnek Matkovich szólalt fel. – Vadnay Andor

beszédének egy mondatát kettészakítva, igyekezett azt félreماغyarázni.

De Vadnay résen állott és a képviselőház naplójából reá olvasta az igazságot. Nem sikerülvén Matkovich támadása, felszólalt Irányi Dániel és panaszos hangon pártja számára vette igénybe az összes 1830 év óta történt nagy alkotásokat, – mintha gr. Széchenyi István, Eötvös József, Deák Ferencz és a 48-as korszak összes nagy államférfiai Irányi-pártiak lettek volna, vagy egyáltalában részük nem lett volna e nagy alkotásokban.

Kínos hatású volt e beszéd, mely nem átalott az emberi szánalomhoz Jeremiási siránkozás hangjain folyamodni.

Vagy egy tuczat lelkes követője – igyekezett nagy tapsot és óriási helyeslést csapni, – de saját pártjának jobb ízlésű része épúgy mint a ház többi pártjai szánalmas síri csenddel fogadták Irányi beszédjét. Erre

Vadnay Andor személyes kérdésben szólal föl, s hangsúlyozza, hogy ő nem mondta, hogy a 48-asok elvét, de szereplésüket unták meg. A szabadságot és egyenlőséget összeegyeztetni képtelenségnek tartja s azt hiszi, hogy a népnek nem ér semmit, hogy független, ha meg nem védik a zsidók ellen.

Nem a 48-as eszméket unja a nép, hanem önöket s az önök szereplését hirdetik a külön vámterületet 20 év óta s mikor a vámtarifa itt tárgyalásra kerül, nincsenek jelen húszan; 20 év óta korteskednek önök odakünn az önálló jegybankkal s öt perez alatt egy rövidke határozati javaslattal hagynak vele végezni idebenn.

Dobálóznak a nagy forradalom jelszavaival, szabadsággal, egyenlőséggel és azalatt leplezgetik azt, hogy a zsidóság, a kereskedelem, az ipar teréről s a földbirtokból kiszorít bennünket. Nem egyenlőség kell, tisztelt képviselő úr, annak a ki éhezik, hanem kenyér, a földönfutónak nem egyéni szabadság, mert abból úgyis több van neki mint kéne, hanem hajlék: az üzleti téren a gyengébb, kevésbbé élelmes kereszténynek nem szabadverseny, hanem védelem. (Helyeslés.)

Következett erre *Zimándy Ignác*; a rendelkezésre álló terünk nem engedi, hogy elvtársaink beszédeinek nem a szelvényadóra és az antiszemitizmusra közvetlen vonatkozó részeit leírjuk. És azért e hosszabb beszédből csak következőket közölhetjük:

T. ház! Hogy Tisza Kálmán miniszterelnök urnák soha sem volt politikai programja, hogy ő soha sem tudta, mit akar; hogy nagyszabású nemzeti politika helyett csak holmi talmudi apró-cseprő politikai fogásokkal és államférfiúi Greislerségével (Élénk derültség a bal és szélső baloldalon) csak saját határtalan hiúságának kielégítésére iparkodott, azt a nemzet nagy bölcse Deák Ferencz már jelezte. Semmitől se riadt vissza Tisza Kálmán miniszterelnök úr. Megtett ő mindent, hogy hazánk gyarmati helyzetét a mindenben őt vakon követő pártja által megszavaztassa és ez által a kormányhatalmat, melyhez gonosz szelleme lánczolta, továbbra is megtarthassa. Megtette a t. miniszterelnök

úr azt is, hogy látván a dolgot, már megsokallá ügynevezett liberális pártbomladozását és a nemzeti őserő reakcióját merényletei ellen, fogja magát és pártja előtt oda nyilatkozik, hogyha a bécsi alku feltételeit el nem fogadjuk, Rothschild nem ad 40 millió kölcsönt és akkor a haza pénzügyi bukása kikerülhetetlen. No, íme, t. ház, Rothschildnak ily al-szerű ágensévé törpül a magyar államférfiú, a ki csak egy évvel a fenyegetés előtt azt hirdette itt nyilvánosan a parlament előtt, hogy 1887-ig rendbe hozza a magyar pénzügyiakat, megvédi az országot a pénzügyi és gazdasági érdekeink elismerésével Ausztria részéről vagy önálló vámterület felállítása által. S íme alig 6 hónap múlva azt hirdeti ubi et orbi: hogy ha hazánk pénzügyeit akarnók rendezni akár pénzügyi igazságos követelményeink elismerésével Ausztria részéről, akár önálló vámterület által, akkor hazánk pénzügyi bukása elkerülhetetlen. Már most, t. ház, azt kérdezem: mikor ámitotta jobban a t. miniszterelnök úr az országot? Akkor-e midőn azt mondta, hogy rendezni fogja az ország pénzügyeit, vagy akkor-e, midőn azt mondta, hogy ha az ország pénzügyeit akarná rendezni, a bukás kikerülhetetlen? Azt hiszem, mindkét esetben ámitott és azért én méltán mondhatom, sőt kötelességemnek tartom, mint képviselő kimondani, hogy a miniszterelnök úr ez oknál fogva nem a miniszteri székre való, hanem vád alá volna helyezendő. (Nyugtalan-ság a jobboldalon.)

De még ennél is többet tett a miniszterelnök úr. A Rothschilddal való fenyegetést nem találván még elegendőnek a bécsi alku kiero-zsakolására a magyar parlamentben, fordult az ultima raczióhoz, a magyar apostoli király szent és sérthetetlen személyét a kenyérmezőn mindennapi kenyérért tusakodó politikai pártok sorába állította le trónja mngaslatá-ról, ezen szavakkal: A király határozottan ellenzi a külön vámterületet és önálló nemzeti bankot.

Már t. ház, ily játékot a trón fényével e házban még nem üzött senki. (Igaz! Úgy van! a bal és szélsőbal némely padjain.)

T. ház, ha mindezek, miket Tisza Kálmán miniszterelnök úr ellen felhoztam, nem történtek volna is, csak azon egy igazság, csak azon egy tény, hogy ő pazarló miniszter, elég arra, hogy mi neki a költségvetést megtagadjuk. (Helyeslés a bal és szélsőbaloldal némely padjain.)

S hogy a miniszterelnök úr pazarló, kitetszik abból, hogy a Lengyelországból sáskasereg gyanánt betódult idegen parazita zsidóság mind mellette van. (Derűtség a bal és szélsőbaloldal némely padjain.) A parazita zsidóság, az astutia asiatica hűsleges lenyomata köztudomás szerint mindig a pazarlókhöz szegődik.

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne méltóztassék ily erős kité-lekkel illetni Magyarországot 650 ezer polgárát. (Helyeslés a jobboldalon)

Tehát mondottam, hogy a t. miniszter úr pazarló. Már pedig t. ház, a közönséges családi és társadalmi életben is azokra, akikről tudjuk, hogy pazarlók, bizony nem szoktunk bízni semmit, különösen nem a családok, a házak pénzügyeit, annál kevésbé lehet, t. ház, egy ország pénzügyeit olyan miniszterre bízni, akiről be van bizonyítva, hogy pazarló. És azért bizton remélem, t. ház, hogy mindazon t. képviselő urak, a kik nem tartoznak azon osztályhoz, amelyről Horatius azt mondja: „Sunt quos curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat” – – – – hogy mindazon képviselő urak itt is ott is, akiket nem holmi hiú mulandó

sivár földi előny reménye nem alantas, talmudi önhaszonlesés, hanem keresztény eszmék és érzelmek világában átszüremkezett igazi honszere- tet szelleme lelkesíti, hogy mindezen t. képviselő urak nem fogják meg- szavazni a költségvetést.

Én legalább a magam részéről nem csak hogy meg nem szavazom azt, hanem tisztelettel kérve kérem a t. miniszterelnök urat kérem, őt a magyar nemzetnek gyászba borult geniusa nevében, (Élénk derűlttség) hogy végre valahára hagyja el azt a helyet, (Helyeslés a bal és szélső bal némely padjain Derűltség jobbfelől.) amelyen 12 esztendő óta minden éljenzés, minden jubilálás dacára a jobb sorsra érdemes magyar nem- zetet az anyagi és erkölcsi bukás és romlás szélére vitte. (Úgy van! a szélső baloldalon.)

Hagyja el végre valahára azt a helyet és engedje át másnak, oly férfiúnak, a ki tud is, akar is segíteni a szegény, már véginségre jutott magyar nemzetet.

Nem fogadom el a költségvetést és csatlakozom az Andreánszky t. képviselőtársam által beadott határozati javaslatához. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain.)

Veres József következőképen szolt:

Busbach Péter t. képviselő úr vádol bennünket, hogy a beolvadást akadályozzuk. Nem mi rajtunk múlik, hogy a zsidó nem olvad be a ma- gyar nemzetbe: hanem a zsidón; vére, vallása, története, emlékei és reményei tiltják attól, hogy beolvadjon a magyar nemzetbe. (Úgy van! a bal és szélső bal némely padjain.) Hiszen nem ülhet egy asztalhoz keresz- ténnyel a nélkül, hogy magát tisztátalannak ne tekintse; nem ehetik ugyanabból az ételből, a melyből evett a keresztény, (Derűltség) méltó- tazzák csak Trefort miniszter urat megkérdezni – a nélkül, hogy magát tisztátalannak ne tekintse.

És nem is akarnak beolvadni semmiféle nemzetbe. Állítólag Roth- schild mondotta Londonban, mikor a német zsidók templomára, a melyet Londonban építettek, valami kegyadományt kértek tőle; „Nem ismerek német zsidót, angol zsidót, csak zsidót.” Különben mire való volna az a szövetség Parisban, amely az egész zsidófaj ügyeit vezeti, ha be akar- nának olvadni valamely nemzetbe? Mindaddig, míg a zsidó szent könyvei folytán a keresztényt csak góinak, csak baromnak tekinti, addig ő nem tekinthet bennünket egyenlőnek saját magával s ha ők megvetnek ben- nünket mint barmot, ne vegyék tőlünk rossz néven, ha nem tolakodunk az ő társaságukba, hanem elfogadjuk, hogy ők külön akarnak tőlünk élni. (Helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain.) De hát mikép mutatta meg Magyarország zsidósága, hogy be akar olvadni? Avval, hogy a jogokból kikérte a maga dús részét, a kötelességek kikérését azonban ott felej- tette. (Derűltség a bal és szélsőbal némely padjain.)

Megteszi minden felekezet, minden nemzetiség a haza iránti kö- telességeit a közművelődés terén, csak a zsidóság nem vállal el terhe- ket azon egyszerű oknál fogva, mint Wahrman képviselő úr a hitköz- ség tanácsában mondotta: elvből nem lehet gimnáziumokat építeni, pénz is kell ahhoz! (Derűltség a bal- és szélsőbal némely padjain.) Pulszky Ferenc képviselő úr azonban azt mondotta: mit tartozik ez a költség- vetéshez?

Közvetve, sőt közvetlenül is egészen hozzá tartozik. Egy az, hogy

a kölcsönt a t. kormány a zsidóktól kapja, (Tetszés a bal- és szélsőbal némely padjain.) és amint Oroszországnál és Romániánál látjuk, a zsidóság szeret némely speciális föltételeket is kötni magának: emanczipációt. meg effélet, tehát éppen zsidó célokat; más az, hogy egészen másképp nézne ki Magyarország költségvetése is, ha a zsidóság is a terhekből elvállalná azt a részt, a mely őt megilleti, ha pl. közel 10 ezer gymnaziumi tanulója levén, fentartana 10-20 gymnaziumot, azzal meglehetősen könnyítene a költségvetési tárczán. (Igaz! Úgy van! a bal-és szélsőbal némely padjain.)

Még egy megjegyzést legyen szabad tennem és ezzel bezárom felszólalásomat. (Halljuk!)

Nagy megütközéssel és ellenmondással fogadta a háznak ezen oldala, a függetlenségi és 48-as párt Vadnay Andor t. barátomnak azon kifejezését, hogy a nép kezdi már unni a jelszavak hangoztatását azoktól, akik bajai iránt nem mutatnak kellő érzéket.

Engem igen meglep az, hogy a t. párt tagjait ez meglepte; mert hiszen Vadnay t. barátomnak ez a nyilatkozata nem azt jelenti, hogy most már az a párt a függetlenség helyett vegye fel az antiszemitizmust, hanem azt, hogy a függetlenség mellett tűzze ki az antiszemitizmust is. A kettő nagyon szépen megfér, sőt egyik a másik nélkül lényegileg nem lehet el, mert hiába hangoztatjuk mi a függetlenséget Béctől, mikor ide ben szolgálí vagyunk a zsidónak. (Helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain.) És itt hivatkozhatom példának okáért a nagy magyarnak Széchenyi Istvánnak szavaira, a ki azt mondta: „a nemzetnek gazdagnak kell lenni, ha szabad és független akar lenni, mint a teli zsákot, nem oly könnyen hányják-vetik, de ha üres, a gyermek is tovább rúgja.” a nemzetnek vagyona, erőre, gazdagságra kell törekedni, akkor szabadságát meg tudja védeni, különben tönkre megy és hiába jön alkalom a függetlenség kivi vására, gyengék, elsorvadtak leszünk.

Hallottam egy igen népszerű hasonlatot, amely bár kissé triviális, nagyon jól magyarázza köztünk és a függetlenségi párt közti viszonyokat. Mi épen oly igaz hívei vagyunk a függetlenségnek, mint önök, szeretjük. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Nemcsak függetlenségi antiszemiték vannak!)

Igaz, két külön párti antiszemiték vannak : függetlenségi antiszemiték és mérsékelt ellenzéki antiszemiték. Én mint függetlenségi antiszemita mondom, hogy oly híve vagyok Magyarország függetlenségének, mint bárki, szeretem Magyarország szabadságát, függetlenségét, a mint akárki a párton. (Helyeslés a bal- és szélső baloldal némely padjain.)

A népies hasonlat így van: Függetlenségi párti ellen léptem föl, mint független antiszemita, két választó polgár vitakozott, hogy mi köztünk a különbség, az egyik azt mondta: „no atyafi, mindkettő turócsuszát tálalt, csakhogy az antiszemiték hozzáadják a tőpörtyűt is.” Csak olyan ételt tálalunk a nép elé, ugyanazon elmekeket hirdetjük, mint önök, csak hozzá adunk még valamit, a mi hozzá tartozik.

Hát t. ház, a betegre tökéletesen mindegy, ha allopathice vagy homeopathice gyógyítják meg, csak meggyógyítsák. Ne vitakozzunk, hogy melyik volt azon elvek hangoztatásában következetesebb, bátrabb, nyíltabb, őszintébb, a miket Irányi t. képviselő úr tegnap felhozott, ámbár a mint értesítve vagyok, ugyanazon elveket az antiszemiték hangoztatták először

és csak azután jött egy része a t. pártnak hozzá. Én részemről örömmel vettem tudomásul Irányi t. képviselő úr tegnapi nyilatkozatát, mert azt látom, hogy körülbelől egy nézetben vagyunk vele, csak hogy e kérdésekben mi állunk elől mint vezetők és csak szükségből alkalmilag csatlakoznak hozzánk, el-elfogadva azon jelszavakat, melyekről tudják, hogy odakünn jó hangzásnak. (Úgy van! a bal- és szélsőbal némely padjain.)

Azt mondta az igen t. képviselő úr, hogy a zászlót mocsoktalanul meg fogja őrizni. A beszédnek egy nagy hibája volt, minden tisztelem mellett legyen szabad ezt megjegyezni: a praemissa nem jól volt felállítva. Nem így áll az alternatíva t. képviselőház, hogy vagy függetlenség, vagy antiszemitizmus, mert akkor kellene csak így választani, hogy eldobjuk vagy bemocskoljuk azt a függetlenségi zászlót és tartjuk fenn az antiszemitizmus lobogóját, hanem úgy, hogy a függetlenség lobogójára méltóztassék odaírni azt is, ami az igazi jogokat biztosítja a nép számára, az antiszemita elvet.

A legszebb, a legnemesebb érzelmekből származhat az igen tisztelt képviselő urnái az a merev, rideg ragaszkodás az egyszer kimondott elvekhez, a melyeket nem enged alkalmazni a körülményekhez, de hiúság: pedig a politika az exigenciák tudománya; ha a tapasztalat bebizonyítja, hogy a zsidók föltétlen emancipációja ártott, inkább az egyenlőség elvét áldozom fel, mint a magyar nemzetet.

Elfogadom azért Andreánszky barátom határozati javaslatát. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbal egyes padjain.)

Veres ezen beszédje mély hatást tett nemcsak tartalma, de kitűnő szónoki előadása által is, mely Apponyié után határozottan a legszebb az egész házban.

Utána Majthényi Ádám függetlenségpárti kelt fel, hogy elsőszülött beszédjét a zsidóbarátságna szentelje.

Az ülést *Rácz Géza* beszédje zárta be, melyet a telt ház nagy figyelemmel hallgatott.

Pulszky t. képviselő úr beszédében a történelemre hivatkozván, azt mondta, hogy az uzsora nem új találmány és nem is a zsidók találmánya, hisz megvolt már a rómaiaknál is.

Nagyon jól tudjuk, hogy megvolt, de méltóztassék emlékezetének visszanyúlni a régibb korszakokba is. Jól ismerheti, mint a történetírás terén is kiváló szerepet játszó férfi, az egyiptomiak történetét. Tudhatja, hogy a zsidók vendégül jöttek volt oda, azonban az egyiptomiak csakhamar megelégték az ő ottani szereplésüket, mert ők tisztességes munka helyett elkezdtek uzsoráskodni épen úgy, mint hazánkban, és mikor e miatt az egyiptomiak felháborodván ellenük, vájogvetésre és téglakészítésre szorították őket, a zsidók készek voltak inkább neki menni a Verestengernek, mintsem választottnépi csontjaikat ilyen munkával meggyalázzák. (Derűtség.)

Csak hogy abban a nagy sietségben is, melyet ez alkalommal tanúsítottak, egyről nem feledkeztek meg, hogy t. i. az egyiptomiak arany és ezüst edényeit, melyeket mint zálogokat maguknál tartottak, magukkal ne vigyék, vagyis el ne lopják. És ezért történt, hogy Pharaó utána ment. Mert az egyiptomiaknak sokkal több eszük volt, hogy sem a zsidókat akarták volna visszahozni, hanem vissza akarták hozni edényeiket.

(Derülség.) Azonban ez is bolond gondolat volt tőlük, mert a mint Pulszky t. képviselő úr jól tudja, a mire a zsidó egyszer ráteszi a kezét, azt ugyan nem igen lehet tőle visszakaparítani. (Úgy van! a bal és szélső bal némely padjain.) És hogy a zsidók ez alkalommal csakugyan elvitték magukkal ezeket az arany és ezüst edényeket, annak fényes bizonyítéka az, hogy a pusztában volt miből arany borjút önteniök. A mi kivándorlóinknak bezzeg nem igen tellik aranyborjúöntésre. (Igaz! a bal és szélső bal némely padjain.)

De nem csak ezzel akarok érvelni az uzsorának zsidó eredete mellett, azzal sem, hogy a nép majdnem mindenütt egynek tekinti a zsidót és az uzsorát. Különbösen is nem az a lényeges kérdés, ki találta fel, hanem az, ki gyakorolja ezt a szépséges mesterséget. A mondottakból is nagyon jól láthatja a t. képviselő úr, hogy az uzsora feltalálásának érdeme inkább illeti a zsidókat, mint – a hogy ő állította – az alphabet feltalálásának, vagy csak Európába való behozatalának érdeme is.

Midőn az összes költők közt a legnagyobb emberismerők egyike Shylock-ot zsidónak teszi, ezzel is a mi állításunknak ad jogosultságot ép úgy mint az, hogy ma, mikor az uzsora miatt a vádlottak padján annyi egyént látunk, azok kivétel nélkül zsidók.

T. ház! ha ezelőtt 12 évvel Istóczy Győző t. képviselő úr az antiszemita zászlót ki nem tűzi, akkor lehetnének egyes keresztény képviselők, de azok nem harcoltak volna többé magáért a függetlenségért, hanem a zsidók közt iparkodtak volna maguk is zsidókká lenni. (Derülség, úgy van! a bal- és szélsőbal némely padján.) Azt hiszem, hogy a zsidók nem nagyon lelkesülnek a haza függetlenségeért.

Önök tudhatják nagyon jól, hogy éppen azokat a képviselő urakat, a kik a zsidókért tették tűzbe a kezöket, éppen azokat buktatták majdnem mindenütt. Önök tudhatják nagyon jól, hogy a zsidók szeretete a magyarok iránt milyen lelkes. Nézzék meg a zsidó szeretetnek hévmé-rőjét, a bőrze-árfolyamot, ott láthatjuk, hogy a zsidók mindig többet adnak az osztrák állampapírokért, mint a magyarokért, Helfy és Enyedy képviselő, urak hiába kéri a zsidókat, hogy azok örüljenek a haza függetlenségének, sohasem fognak azok önökkel ebben a tekintetben egyet-érteni. Mi azt akarjuk, hogy 48-as és függetlenségi párt legyen, de ne zsidóktól függő, 48-as emanczipacionális párt.

Nem fogadom el a költségvetést, hanem csatlakozom Andreánszky t. barátom határozati javaslatához. (Helyeslés a bal- és szélsőbal oldal némely padján)

Másnap Polonyi dörgedezett az antiszemiták ellen, ferdítésekkel spékelt beszédjében.

Beszédje szerint az egyes képviselő annyit ér, a mennyibe mandátuma került, – és hazabeszélvén, értésére adta a választó közönségnek, hogy a ki szavazatát el akarja adni, hozzá forduljon és ne az antiszemitákhoz, mert azok a. votumokat nem szokták vásárolni.

Mintha azt lelkes elvtársaink és választóink nem tudnák – és mintha első kívánsága volna a magyar választóknak votum-

jaikat eladni a saktervédőknek, kik aztán érdekeiket *éi* az országot jó nyereséggel eladják a zsidóknak.

És pártjából, a függetlenségi és 48-as pártból, egy lélek sem állt fel tiltakozni e lélek vásárló tanok ellen. Azokat tehát sajátjuknak elfogadták. Polonyinak személyes kérdésben röviden, de találólag feleltek: Vadnay, Veres és Rácz; Verhovay pedig felszólalásában helyreigazítá a Polonyi által elferdítve előadott tényeket és bebizonyítá nekik, hogy ők Kossuthot is, kire oly büszkén szeretnek hivatkozni, megtagadták.

B. Andreánszky Gábor következő antiszemita irányú indoklással ajánlotta szelvényadójavaslatát.

Mi antiszemita, t. ház, programmunk egyik sarkpontjául az, államháztartás egyensúlyának helyreállítását tekintjük, és egyedül csak az állampapírok adómentességének megszüntetésével, a legszigorúbb takarékossgal, és hazánk gazdasági Önállóságának és függetlenségének együttes kivívásával képzeljük ennek lehetőségét (Helyeslés a bal és szélsőbal padjain.)

György Endre t képviselő úr azt állítja, hogy azon társadalmi osztály, mely 1848-ban vagyoni rázkódást szenvedett, t. i. a középnemesi osztály, hogy az dolgozni nem szeret és nagyigényű, hogy az a korrupciónak valódi melegágya. Megkísértették ugyan ez oldalról vele polemizálni, de mivel mindenki tartózkodott attól, hogy a korrupciónak valódi okára rámutasson, én ezt a mulasztást pótolni kívánom (Halljuk! a bal és szélsőbal padjain.)

Természetes, t. ház, hogy azok, a kik mindenben kerülik a zsidókérdés felemlítését, kik inkább hallgatnak, minthogy merészelnék elítélni a zsidót, feszélyezve vannak e kérdésben. Mert van itt egy népfaj, a mely valóban nagyigényű, mert az összes keresztények vagyonára igényt tart, a mely dolgozni nem szeret, mert az államszelvények leollózását, az uzsorakamatra való kölcsönzést, a börzejátékot dolognak nevezni nem lehet. (Helyeslés a bal és szélsőbal egyes padjain.)

Itt a t. miniszterelnök urnák szavaira kívánok reflektálni. Egy népfajnál, a mely elkezdve a koldustól egész a millionáriusig, minden vagyoni fokozatot magában foglal, csak úgy lehet megítélni, hogy munkás-e, vagy nem, ha a kézimunka eredményét vesszük tekintetbe, mert a kereskedelem, szellemi munkában és művészetben gyakran nagyon nehéz megkülönböztetni a szédelgést a valódi érclemtől.

Lehet újságot kiollózással szerkeszteni, lehet egész művet összeplagizálni, de azt nagyon könnyű megítélni, hogy a napszamos, a béres dolgozott-e, vagy nem? Kérdem a t. miniszterelnök urat, látott-e zsidót kapálni, szántani; de én láttam elég szegény zsidót, a ki inkább koplalt minthogy dolgozott volna. De tessék visszapillantani a történelemre. Hiszen Egyiptomból azért költöztek ki, mert dolgozni nem akartak; 40 évig tétlenül vándoroltak a pusztában és csak akkor hagyták el a rég megunt, de dolog nélkül termett mannát, mikor azt ígérték nekik, hogy oly országba vezetik, a hol a méz és tej magától folyik. Hogy a pusztában két zsidó cipelt egy fűrt szőlőt, mutatja, mily izmos legények lehetnek az akkori zsidók, izomtalanság pedig csak munkátlanságnak lehet

eredménye. Egy népfajban, melynek nézetei teljesen ellentétben vannak azon axiómával, hogy a munka nemesít, nincs munkás. De egyet nem lehet tagadni a zsidókban: a kereskedelmi szellemet, kereskedelmi geniet, de ezt is mindig csak saját hasznára a közjó kárára használja fel. Ily körülmények közt mennél ügyesebb a zsidó, annál erősebb védbástyát szükséges felállítani a tulajdon szentsége körül és a védbástya lerontásában annál óvatosabbnak kellett volna lenni.

A kézi munkásra a társadalomnak szüksége van, mert az ruházza és táplálja őt, azért meg kell védeni azt, a szellemileg munkálkodó zsidó ravaszága ellen. De a kereskedés is határozottan szükséges. Hiszen vannak itt magyar kereskedők elegenden, a kik becsületes utón nagy vagyonra tettek szert, tiszteletet szereztek maguknak.

Én csak arra utalok, hogy a t. kormány által a felsőházba kinevezett kereskedő kapacitások mind keresztények: a két zsidó közül az egyik földbirtokos, a másik orvos.

Én t. ház, mint Veres József t. barátom is mondta tegnapelőtt, én szeretem a nemzetet hibáiban is.

A miniszterelnök úr erre azt feleli, hogy a nemzet hibáit nem szeretni, de javítani kell. Igaza van. Mi antiszemiták éppen azt akarjuk elérni, hogy a szorosan összetartó zsidófajjal szemben époly szorosan tartson össze a magyar nemzet. (Úgy van! a bal és szélső baloldal egyes padjain.) De addig is, míg e hibája, az összetartás hiánya megvan a nemzetben, mi szeretjük e nemzetet, mert itt csak az lehet az alternatíva: szeretni e nemzetet hibái dacára, vagy nem szeretni azt.

De visszatérek a György Endre képviselő úr által mondottakra. Meglehet, hogy vannak egyes esetei a korrupciónak a középosztályban is, csak annyi, mint más osztályban; de ha mi a „Cherchez le juif” jelszót követjük, ráakadhatunk a zsidóra, mint a korrupció értelmi szerzőjére. Ha, t. ház, egy köztisztviselő megvesztegette magát, mindig a zsidó által csábítva teszi az első lépést a lejtőn. Ha, t. ház, valaki idegen nevet ír alá a váltón, a váltóhamisító ezt a kölcsönző zsidó unszolására teszi, hogy ez által kettőt nyer: először biztosítja a váltónak kifizetését, másodsor tönkreteszi a gyűlölt keresztényt.

Evvel, t. ház, visszatérek határozati javaslatomra. Én már mondtam, hogy másként, mint az állampapír kamatszélvényeinek megadóztatása, a szigorú takarékoság és hazánk gazdasági önállósága és függetlensége nélkül nem képzelem hazánk kibontakozását az állami deficiztől.

T. ház! Én másképp nem tudom magamnak elképzelni azt, hogy deficiztünk megszűnjék és államháztartásunk egyensúlya helyreálljon, s azt hiszem, hogy a többi pártok sem képzelhetik, s azért mindenikük programjában hallgatag az ultima ratio a részleges vagy tökéletes államtönk foglal helyet.

Mielőtt felszólalásomat befejezném, még két képviselő úr által mondottakra akarok néhány megjegyzést tenni (Halljuk!)

Pulszky Ferencz t. képviselőtársam határozati javaslatunkra azt mondja, hogy fizetési kötelezettségeknek teljes mértékben eleget nem tenni, nem egészen tisztességes eljárás.

Kérem a t. képviselő urat, képzelje magát azon helyzetbe, hogy nagyobb összeg fizetésére kötelezi magát, mint a milyet valóságban kapott-

Mit fog cselekedni? Uzsorapert indít hitelezői ellen és csak annyit fizet vissza, a mennyit kapott. (Derűtség balfelől. Mozgás jobbfelől.)

Ha az államot ép úgy, mint magát beleképzeled e helyzetbe, nem fogja tovább tisztességtelennek tartani e módot.

Dégen Gusztáv t. képviselő úr pedig felhasználta ez alkalmat, minket mint a tőke ádáz ellenségeit mutatni be a t. háznak. Rosszul választotta a t. képviselő úr az alkalmat, miután mi itt ép a tőkét védjük a kamat ellen.

Ezzel ajánlom határozati javaslatom elfogadását (Helyeslés a bal és szélsőbaloldal néhány padján.)

Miután 49 képviselő a szelvényadóra nézve névszerinti szavazást kért, az el lett rendelve.

De ezen kérvényezők egyik részét Apponyi gróf a teremben nagy nehezen lekapacitálta a szavazásról. Sok aláírt képviselő megugrott a szavazástól, és így csak 32 képviselő szavazott a szelvényadóra, 225 pedig ellene, és így a javaslat el lett vetve.

Az összes ellenzékéből csak 10 képviselő szavazott a javaslat ellen és pedig:

Gróf Apponyi Albert. Bartha Miklós. Csávolszky Lajos, Győry Elek, Hertelendy Ferencz, Hódossy Imre, Kinsky Jenő gr., Lyka Döme, Német I ipót. Zselinszky Róbert gróf

A javaslat *mellett* szavaztak: Andreánszky Gábor b., Barla József, Csanády Sándor, Fornszek Sándor, Gruber János, Győrfy Géza, Huszár István, Istóczy Győző, Jeszenszky Ferencz Komjáthy Béla, Kürthy Sándor, Lukáts Gyula, Madarász Jenő, Madarász József, Margitay Gyula, Meszlényi Lajos, Micsky Lajos, Nagy István, Orbán Balázs, Rácz Géza, Szabó László, Szalay Imre, Szalay Károly, Szatmáry László, Szemnecz Emil, Szentiványi Árpád, Tóth Ernő, Tors Kálmán, Vadnay Andor, Veres József, Verhovay Gyula, Zimándy Ignác.

Irodalom.

(Beküldetett.) Szózat a választó polgárokhoz. Írta egy leendő antiszemita képviselőjelölt. Budapest, 1887. A „Hunyady Mátyás” intézet nyomása, kapható u. o. Ára 40 kr.

A 100 lapra terjedő füzetből mutatványul közöljük a következő részletet:

Kire szavazzunk?

a) *Antiszemita párt.*

Én, mint határozott antiszemita, vagyis zsidóellenes, azt kívánám s azt tanácsolnám minden keresztény választónak, hogy szavazatát csak oly képviselőjelöltre adja, *alá magát antiszemitának, zsidó-ellenesnek meri vállalni*; mert hogy szívében nagyon kevés az olyan keresztény ember,

jó keresztény pedig nem is lehet, aki a zsidónak elhatalmasodását, még nagyobb elszaporodását veszélyesnek nem tartaná, arról megvagyok győződve, valamint mindenki meggyőződhetik róla, ha úgy négy szem között beszél még a nyílt zsidó-védővel is.

A zsidó hatalomtól akarnak bennünket az antiszemita – zsidóellenes – képviselők megszabadítani. *Tehát szavazatok antiszemita jelöltekre.* E mellett minden más kérdés mellékessé válik. Csak a választóktól függ, hogy a zsidó hatalom megtörhető legyen: mert a keresztények óriási többsége érzi, látja, tudja a zsidók erkölcsi és anyagi romlásait; de álszeméremből nem akarja azt kimondani. Mondjátok ki tehát ti, választók; és meg fog hajolni előttetek minden oly képviselő-jelölt, aki nemzete javát szívén viseli.

Mit kíván a jogegyenlőség?

Mielőtt a zsidókat az állam emanczipálta, azt kellett volna azoktól kieszközölnie, hogy ők is emanczipálják a keresztényeket: mert a zsidók középkori elnyomatása csak következménye volt annak, hogy ők a nem-zsidók ember voltát el nem ismerik, s ép azért a nem-zsidókkal szemben magukra nézve semminemű erkölcsi törvényt kötelezőnek nem tartanak; ha tehát a következményt megszüntettük, meg kellett volna szüntetni az okot is; ha mi leromboltuk az ellenükben állított védő korlátainkat, ez csak úgy maradhat annyiban, ha ők meg a támadással hagynak fel. Ilyen kétoldalú emanczipációt kíván meg a jogegyenlőség elve, mert a tényleg fennálló egyoldalú emanczipáció, – mely szerint mi a zsidókat velünk teljesen egyenjogú polgároknak ismerjük el, inig ők minket állatoknak tekintenek, – nem jogegyenlőség.

Az emanczipáczióális törvény tehát mindaddig jogtalan, míg a zsidók a keresztényekkel szemben hasonló emanczipáczióval késnek. De miben kell állnia annak az emanczipácziónak, melyet mi a zsidóktól emanczipáczióális törvényünkért cserébe joggal megkövetelhetünk?

1. Abban, hogy hagyjanak fel a zsidók azon gyűlölettel, melylyel minden nem-zsidó iránt viseltetnek; ismerjék el ők is részünkre – mint mi részünkre elösmerjük – az emberi jogokat; tekintsenek bennünket felebarátnak, mint mi őket tekintjük; s tartsák kötelezőkül mindazon erkölcsi törvényeket velünk szemben, melyek a felebaráti viszonyt megilletik, a mint mi kötelezőkül tartjuk; s oktassák e szellemben gyermekeiket, és prédikáljanak ilyen szellemben papjaik, ne pedig, a mint tényleg történik náluk, hogy gyermekeik szívébe születésüktől fogva a keresztények iránti gyűlöletet csepegtetik, azokat a keresztények csalására, rontására oktatják, s papjaik könyörgései a kereszté-

nyekre szórt átkozódásokból állanak, s szünetlenül a keresztények elleni gyűlöletet s azon módokat prédikálják, melyek szerint a keresztények teljesen megsemmisíthetők lesznek. Ha a zsidók anynyiszor hivatkoznak az antiszemitizmussal szemben a keresztényi szeretetre, melyet a mi vallásunk nekünk velők szemben is megparancsol; ha magokra tőlünk alkalmaztatni igénylik azt: akkor alkalmazzák ők is velünk szemben a keresztényi szeretet elveit.

2. Vallásukból – ha ugyan az vallás – ki kell küszöbölniük a zsidóknak azt a szörnyű eszmét, mely szerint ők az Istent a bűnök elvéül állítják oda; mint a ki maga is követ el bűnököt, és a ki a zsidóknak a keresztények irányában minden bűnt megparancsol. Mindaddig, míg a zsidónak vallásos törvénye lesz az, – míg a zsidónak papjai azt prédikálják, – míg a zsidó azt vallása parancsának és üdvössége föltételének tekinti, hogy a keresztényeket gyűlölje s lehetőleg ártásukra legyen; addig békés társadalmi együtt élésről keresztények és zsidók közt szó sem lehet,

5. A becsületes produktív munkához tartsák magukat a zsidók a vagyonszerzésben.

4. Legyenek a zsidók a magyar állam polgáraivá; tehát szakítsanak a hazai zsidók azon nemzetközi szövetkezettel, mely a párisi „Alliance israelite” vezérsége alatt a hazai zsidóságot egy külső idegen hatalom részévé teszi, s mintegy állammá az államban.

Ebben áll a zsidókérdés lényege; s a zsidók tévednek, ha azt hiszik, hogy hazudozásaik, az antiszemita lehurrogatása s manapság fennálló pénzuralmuk elégséges bőruk biztosítására, Most még az ő saját kezeikben van a zsidókérdés megoldása, s ha meghozzák a fent körvonalozott emanczipációt, megszűnik az antiszemitizmus; de ha késnek azzal, ha eddigi sikereikben elbizakodva tovább haladnak az utón, melyen eddig haladtak, el fog jő'ni az idő, mikor majd mi fogjuk megoldani a zsidókérdést s pedig úgy, hogy őket meg se kérdezzük.

Mert az nem maradhat úgy, hogy a keresztény társadalom egy parazita hordának továbbra is kiszolgáltatva legyen. Az nem tűrhető, hogy különben is csekély számú nemzetünket a zsidó pusztítás tovább is fogyaszsa, részint kivándorlásba űzve, részint nyomorba, elzüllésbe, halálba hajtva az általuk tönkre tetteket. Az nem engedhető, hogy a zsidó rablás miatt a magyar faj számban és vagyonban tovább is sülyedjen; a zsidó pálinka és zsidó ételmi szerek általi mérgezéssel pedig a magyar nép testben és lélekben tovább is rontassék. Aláássák az erkölcsi tisztaságot, tel-

jesen kiölik a társadalmi becsületességet, elharácsolják a keresztény vagyont, megmérgezik a keresztény testét, lelkét; ez tovább nem mehet így. És az nem hagyható annyiban, hogy az állam kezei a zsidók által pénzügyileg lebéklyózva legyenek, úgy, hogy az állam ő miattuk semmi jó törvényt, semmi a keresztény társadalom érdekeit előmozdító intézkedést ne hozhasson.

Az idők teljessége fenyegetőleg közelget. Ezelőtt 12 esztendővel, még Istóczy Győző úr fellépte előtt, persze aranyos világ volt itt a zsidókra. Hazugságaik által akkor teljesen uralták a közvéleményt. De most már virad. Haszontalan többé a magyarosodási komédia: mert tudjuk most már, hogy először is ily magyarosodási szándék a zsidókban nincs meg; tudjuk, hogy náluk a magyarosodás csupán abból áll, hogy ha már idegen nevetek tömentelen gazsággal tettek hírhedtté, akkor kivedlenek abból, s egy új magyar névvel ellátva, ismét mint becsületes emberek állanak a publikum elé; aztán tudjuk azt is, hogy a magyarosodott zsidó még veszélyesebb a nem magyarnál, mert az ilyennel szemben kevésbé elővigyázó az ember. Ép úgy siker nélküli a társadalmi szokásokban velünk való összesimulás Ígéretése most már: mert eszünkbe vettük immár, hogy először is a zsidóban a zsidót, nem a külső szokások, hanem a parazita természet teszi; másodszor pedig tisztában vagyunk azzal is, hogy a francia divat szerint öltöző civilizált zsidó is csak olyan zsidó, mint a Lengyelországból épen most bevándorló atyafiai, s csupán az a különbség van köztük, hogy míg a Lengyelországból besompolygó zsidó farkason a természetes farkasbőr van, addig a neológ zsidó farkasok, hogy a nyáj között annál kényelmesebben pusztíthassanak, báránybőrt öltöttek magukra; megértettük már, mit kell tartanunk a zsidókról, kik közöttünk játszszaik a nagy magyar hazafit, a testi-lelki hű barátot, mert tapasztaljuk vala ezerszer, hogy e látzólag megszeliődtek se vétkeztek le az ősi farkas természetet, s fogaikat mutatják azonnal, és nem ösmernek többé semmi tekintetet, semmi kíméletet, mihelyt valaki a zsidó hunczutériákat meri szellőztetni; s csak azon csodálkozunk, hogy daczára mikép annyiszor kimutatják foguk fehérít e zsidók, mégis sikerült, sőt sokkalnál ma is sikerül nekik részint homályban tartani gaz céljaik felől a fejeket, részint lekötve tartani a nyelveket.

Nyíri Elek.

(Vége a jövő füzetben.)

